

**Majandus- ja taristuministri 1. märtsi 2016. a määruse nr 18 „Nõuded ohtliku ja suurõnnetuse ohuga ettevõtte kohustuslikele dokumentidele ja nende koostamisele ning avalikkusele edastatavale teabele ja õnnetusest teavitamisele“ muutmise määruse eelnõu seletuskiri**

## **1. Sissejuhatus**

Majandus- ja taristuministri 1. märtsi 2016. a määruse nr 18 „Nõuded ohtliku ja suurõnnetuse ohuga ettevõtte kohustuslikele dokumentidele ja nende koostamisele ning avalikkusele edastatavale teabele ja õnnetusest teavitamisele“ (edaspidi *määrus nr 18*) muutmise määrus kehtestatakse kemikaaliseaduse § 23 lõike 8 ja § 24 lõike 6 alusel.

Määruse muutmise peamine põhjus on Euroopa Komisjoni (edaspidi *komisjon*) poolt 16. detsembril 2024. a Eestile rikkumismenetluses nr 2020/2117 saadetud põhjendatud arvamus, milles komisjon leiab, et Eesti ei ole nõuetekohaselt üle võtnud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2012/18/EL<sup>1</sup> ohtlike ainetega seotud suurõnnetuse ohu ohjeldamise ning nõukogu direktiivi 96/82/EÜ muutmise ja hilisema kehtetuks tunnistamise kohta (edaspidi *Seveso III direktiiv*).

Eelnõu eesmärk on täpsustada määruse nr 18 sätteid, millega on Eesti riigisisesele õigusesse üle võetud Seveso III direktiiv. Eelnõukohase määrusega ühtlustatakse määruses nr 18 kasutatavaid termineid, et tagada õigusselgus ja kooskõla Seveso III direktiiviga. Lisaks täpsustatakse, et ohuteavituse süsteem peab olema asjakohane ja alati kasutusvalmis, sealhulgas tuleb õnnetuse mõjupiirkonna elanikke sireeniseadmete testimisest teavitada kohaliku omavalitsuse üksuse kaudu vähemalt kümme päeva varem, et vältida väärinfo levikut ja paanika tekkimist. Ka riiklike sireeniseadmete testimisel toimub eelteavitus ja seadmete käivitamisel ohu olukorras saadetakse õnnetuse mõjupiirkonna elanikele kas SMS-teavitus või muu ohuteavitus.

Halduskoormus suureneb mõningal määral neil ettevõtjatel, kellel on oma sireeniseadmed ja kes peaksid nüüdsest tegema nende testimisel tihedamat koostööd kohaliku omavalitsusega, et õnnetuse mõjupiirkonda jäävaid isikuid eelteavitada. Eelteavitamise eesmärk on vältida väärinfo levimist ja ülemäärase ärevuse tekitamist.

Kasvava halduskoormuse tasakaalustamiseks muudetakse leebemaks õnnetusest teavitamise korraldust. Edaspidi on suurõnnetuse ohuga ettevõtete (edaspidi *SOE*) ja ohtlike ettevõtete (edaspidi *OE*) käitajad kohustatud õnnetusest teavitama üksnes ettevõtte territooriumil ja vahetus läheduses viibivaid isikuid, samas kui laiem teavitamine õnnetuse mõjupiirkonnas jääb Päästeameti ülesandeks.

Lisaks võimaldatakse ettevõtjatel tulevikus kasutada riiklikku ohuteavituse süsteemi EE-ALARM (edaspidi *EE-ALARM*), mistõttu ei pea käitajad ise looma või ülal pidama, sh testima kalleid paralleelsüsteeme piirkondades, kus juba toimib riiklik teavitamise süsteem, mida saab kasutada suurõnnetustest kiireks teavitamiseks. Ettevõtjad ei saa küll ise käivitada riiklikke

---

<sup>1</sup> [Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2012/18/EL, 4. juuli 2012, ohtlike ainetega seotud suurõnnetuse ohu ohjeldamise ning nõukogu direktiivi 96/82/EÜ muutmise ja hilisema kehtetuks tunnistamise kohta](#) EMPs kohaldatav tekst

sireene või muid EE-ALARM-i komponente, kuid saavad teha ettepaneku teavituse käivitamiseks.

## **2. Eelnõu ettevalmistajad**

Määruse eelnõu ja seletuskirja on koostanud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ettevõtluskeskkonna ja tööstuse osakonna tööstusohutuse nõunik Maris Raudsepp (e-post maris.raudsepp@mkm.ee, tel 5360 1318). Eelnõu ja seletuskirja juriidilise analüüsi on teinud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi õigusosakonna õigusnõunik Ragnar Kass (e-post ragnar.kass@mkm.ee). Eelnõu ja seletuskirja on keeleteoimetanud Justiits- ja Digiministeeriumi õigusloome korralduse talituse toimetaja Merike Koppel (e-post merike.koppel@justdigi.ee).

## **3. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs**

Komisjon algatas 2020. aastal Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 258 alusel Eesti Vabariigi suhtes rikkumismenetluse nr 2020/2117, leides, et Eesti ei ole täielikult ja korrektselt üle võtnud teatud Seveso III direktiivi sätteid. Rikkumismenetluses tuvastatud puuduste kõrvaldamiseks täpsustatakse eelnõukohase määrusega SOE ja OE käitajatele kehtestatud nõudeid.

Määrusega nr 18 on kehtestatud nõuded ohtlike ja suurõnnetuse ohuga ettevõtete kohustuslikele dokumentidele, sealhulgas teabelehele, riskianalüüsile, ohutuse tagamise süsteemi kirjeldusele, ohutusuaruandele ja ettevõtte hädaolukorra lahendamise plaanile, ning nende koostamisele. Määrusega on kehtestatud ka nõuded avalikkusele edastatavale teabele ning õnnetusest teavitamisele.

Määruse nr 18 eesmärk on tagada, et ohtlike kemikaalidega tegelevad ettevõtjad rakendaksid töhusaid ohutusmeetmeid, koostaksid asjakohaseid dokumente ning teavitaksid avalikkust ja pädevaid asutusi võimalikest ohtudest ja õnnetustest, et kaitsta inimeste elu, tervist, vara ja keskkonda.

Muudatustega, mis on seotud rikkumismenetluses tuvastatud puuduste kõrvaldamisega, ei sätestata ettevõtjale uusi sisulisi nõudeid. Muudatused on tehnilised ja suurendavad õigusselgust, mitte ei kasvata ettevõtjate halduskoormust.

Ülejäänud muudatused tulenevad kahest õigusaktist: 12. oktoobril 2025 jõustunud hädaolukorra seaduse muudatused, mis sätestavad viivitamatu ohuteate edastamise nõuded, ning 13. detsembril 2025 jõustunud kemikaaliseaduse muudatused, millega kehtestatakse otsese teavitamiskohustuse asemel õnnetusest teavitamise korraldamise kohustus.

Eelnõu koosneb kahest paragrahvist. Esimene paragrahv koosneb seitsmest punktist.

### **Eelnõu § 1 punkt 1 – sõna „inimene“ asendamine sõnaga „isik“**

Muudatus tuleneb komisjoni poolt Eesti suhtes algatatud rikkumismenetluses (nr 2020/2117) esitatud etteheitest, mis puudutab Seveso III direktiivi ebapiisavat ülevõtmist Eesti õigusesse. Komisjon leiab, et Eesti ei ole üle võtnud Seveso III direktiivi artikli 14 lõike 2 teise lõigu teisest lausest tulenevat kohustust edastada teavet kõigile üldkasutatavate hoonete ja alade kasutajatele ning naaberkäitistele, mida suurõnnetus võib mõjutada.

Komisjoni etteheidetud puuduse kõrvaldamiseks asendatakse määruses nr 18 läbivalt sõna „inimene“ sõnaga „isik“ vastavas käändes. Tsiviilseadustiku üldosa seaduse 2. osa defineerib Eesti õiguses kasutatava termini „isikud“, sealhulgas terminid „füüsilised isikud“ ja „juriidilised isikud“.

Asendades määruses nr 18 sõna „inimene“ sõnaga „isik“, on üle võetud Seveso III direktiivi artikli 14 lõikest 2 tulenev kohustus edastada teavet lisaks potentsiaalselt mõjutatud piirkonnas elavatele inimestele ka üldkasutatavate hoonete ja alade kasutajatele, sealhulgas koolidele ja haiglatele, ning naaberkäitistele, mida suurõnnetus võib mõjutada. Kõnesolevas eelnõus tähistab termin „isik“ nii füüsilisi kui ka juriidilisi isikuid.

Pärast määruse nr 18 täiendamist on Eesti õigus kooskõlas Seveso III direktiivi artikli 14 lõikega 2.

Muudatus on peamiselt tehniline ja suurendab õigusselgust, mitte ei kasvata ettevõtjate halduskoormust. Muudatusega ei kehtestata ettevõtjale uusi sisulisi nõudeid.

### **Eelnõu § 1 punkt 2 – ohutuse tagamise süsteemi kirjeldus (määruse nr 18 § 3)**

Muudatus tuleneb komisjoni poolt Eesti suhtes algatatud rikkumismenetluses (nr 2020/2117) esitatud etteheitest, mis puudutab Seveso III direktiivi ebapiisavat ülevõtmist Eesti õigusesse. Seveso III direktiivi III lisa punkti b alapunkt iii sätestab töökorralduslikud meetmed, mida ohutuse juhtimise süsteemis tuleb käsitleda. Komisjon leiab, et Eesti ei ole Seveso direktiivi III lisa punkti b alapunkti iii õigesti üle võtnud.

Selle puuduse kõrvaldamiseks täiendatakse määruse nr 18 § 3 lõike 3 punkti 3, täpsustades suurõnnetuse ohuga ettevõtete ohutuse tagamise süsteemi kirjelduses esitatavaid andmeid töökorralduslike meetmete kohta.

Kehtiva õiguse kohaselt peavad suurõnnetuse ohuga ettevõtete käitajad töökorralduslike meetmetena kirjeldama kemikaali käitlemisega seotud üksikute protsesside ning seadmete ohutuks toimimiseks vajalikke tegevusi, erandolukorras toimimist ja ajutist seiskamist käsitlevat korda, tehnoloogiat, tegutsemismeetodite ja -juhiste vastuvõtmist, rakendamist ning õpetamist.

Seveso III direktiivi lisa punkti b alapunkti iii kohaselt tuleb ohutuse juhtimise süsteemis lisaks kirjeldada parimaid seire- ja kontrollitavasid käsitleva teabe arvessevõtmist, seadmete vananemise ja korrosiooniga seotud ohtude juhtimist ja kontrollimist, esitada seadmete loetelu ning seirestrateegia ja -metoodika ning kirjeldada sobivaid järel- ja vastumeetmeid.

Pärast määruse nr 18 § 3 lõike 3 punkti 3 täiendamist on Eesti õigus kooskõlas Seveso III direktiivi lisa punkti b alapunktiga iii.

Muudatus on peamiselt tehniline ja suurendab õigusselgust, mitte ei kasvata ettevõtjate halduskoormust. Muudatusega ei kehtestata ettevõtjale uusi sisulisi nõudeid.

### **Eelnõu § 1 punkt 3 – ohutuse tagamise süsteemi kirjeldus (määruse nr 18 § 3)**

Muudatus tuleneb komisjoni poolt Eesti suhtes algatatud rikkumismenetluses (nr 2020/2117) esitatud etteheitest, mis puudutab Seveso III direktiivi ebapiisavat ülevõtmist Eesti õigusesse. Seveso III direktiivi III lisa punkti b alapunkt vi sätestab tegevuse jälgimise mehhanismid, mida

ohutuse juhtimise süsteemis tuleb käsitleda. Komisjon leiab, et Eesti ei ole Seveso III direktiivi III lisa punkti b alapunkti vi õigesti üle võtnud.

Selle puuduse kõrvaldamiseks täiendatakse määruse nr 18 § 3 lõike 3 punkti 6, millega täpsustatakse suurõnnetuse ohuga ettevõtete ohutuse tagamise süsteemi kirjelduses tegevuse jälgimise mehhanisme.

Kehtiva õiguse kohaselt peavad suurõnnetuse ohuga ettevõtete käitajad hindama suurõnnetuse vältimise poliitika ja ohutuse tagamise süsteemi tõhusust ning puuduste avastamisel nende analüüsimist ja kõrvaldamist, hõlmates suurõnnetuse ja õnnetuselähedase juhtumi aruandlust ja järeelmeetmete võtmist ka siis, kui kaitsemeetmetes on olnud puudujääke.

Seveso III direktiivi III lisa punkti b alapunkti vi kohaselt võiksid asjaomased menetlused hõlmata ka tulemuslikkuse näitajaid, nagu ohutuselase tulemuslikkuse näitajad ja/või muud asjakohased näitajad.

Pärast määruse nr 18 § 3 lõike 3 punkti 6 täiendamist on Eesti õigus kooskõlas Seveso III direktiivi III lisa punkti b alapunktiga vi.

Muudatus on peamiselt tehniline ja suurendab õigusselgust, mitte ei kasvata ettevõtjate halduskoormust. Muudatusega ei kehtestata ettevõtjale uusi sisulisi nõudeid.

#### **Eelnõu § 1 punkt 4 – ohutusuaruandes sisalduvad andmed (määruse nr 18 § 4)**

Muudatus tuleneb komisjoni poolt Eesti suhtes algatatud rikkumismenetluses (nr 2020/2117) esitatud etteheitest, mis puudutab Seveso III direktiivi ebapiisavat ülevõtmist Eesti õigusesse. Komisjon leiab, et Eesti ei ole üle võtnud Seveso III direktiivi artikli 10 lõike 2 nõuet nimetada ohutusuaruandes selle koostamisse kaasatud asjaomaseid organisatsioone. Seveso III direktiivi kohaselt on see teave oluline nii pädevate asutuste kui ka üldsuse jaoks, eriti juhul, kui käitaja on tellinud aruande koostamise väljastpoolt. See näitab, kas ohutusuaruande koostamises on osalenud pädevad organisatsioonid.

Kehtiva õiguse kohaselt peavad A-kategooria suurõnnetuse ohuga ettevõtete käitajad koostama ohutusuaruande, mis sisaldab ettevõtte ohutuse tagamise süsteemi kirjeldust, käitise ja selle lähiümbruse kirjeldust, käitise allüksuse tegevuse kirjeldust, riskianalüüsi ning kaitse- ja sekkumismeetmete kirjeldust suurõnnetuse tagajärgede piiramiseks.

Komisjoni etteheidetud puuduse kõrvaldamiseks täiendatakse määruse nr 18 § 4 lõiget 2 punktiga 6, millega lisatakse ohutusuaruande andmete loetelusse selle koostamises osalevate organisatsioonide nimed.

Pärast määruse nr 18 § 4 lõike täiendamist punktiga 6 on Eesti õigus kooskõlas Seveso III direktiivi artikli 10 lõikega 2.

Muudatus on peamiselt tehniline ja suurendab õigusselgust, mitte ei kasvata ettevõtjate halduskoormust. Muudatusega ei kehtestata ettevõtjale uusi sisulisi nõudeid.

#### **Eelnõu § 1 punkt 5 – ohutusuaruandes ja ettevõtte hädaolukorra lahendamise plaanis sisalduvad andmed (määruse nr 18 § 4 ja § 5)**

Muudatus ei ole seotud Seveso III direktiivi rikkumise menetlusega.

Muudatusega asendatakse § 4 lõike 5 punktis 2 ja § 5 lõike 3 punktis 4 sõnad „varajase hoiatuse“ sõnaga „ohuteavituse“.

Muudatus on tingitud asjaolust, et alates 12. oktoobrist 2025 kehtivad hädaolukorra seaduse (edaspidi *HOS*) muudatused sätestavad muu hulgas nõuded viivitamatu ohuteate edastamisele. Riik kasutab viivitamatu ohutate edastamiseks ohuteavituse süsteemi EE-ALARM. Seetõttu tuleb ka kõnesolevas määruses asendada viide varajase hoiatuse süsteemile viitega ohuteavituse süsteemile, sest olemuselt on tegu samalaadse teavitussüsteemiga.

Kehtiva õiguse kohaselt peavad ohtlike ja suurõnnetuse ohuga ettevõtete käitajad koostama ettevõtte hädaolukorra lahendamise plaani, mis sisaldab muu hulgas varajase hoiatuse süsteemi kirjeldust. Lisaks peavad A-kategooria suurõnnetuse ohuga ettevõtete käitajad koostama ohutusaruande, mis sisaldab muu hulgas kaitse- ja sekkumismeetmete varajase hoiatuse süsteemi kirjeldust.

Asendades määruses nr 18 sõnad „varajase hoiatuse“ sõnaga „ohuteavituse“ on määruse sätted kooskõlas hädaolukorra seadusega.

Muudatus on tehniline ja suurendab õigusselgust, mitte ei kasvata ettevõtjate halduskoormust. Muudatusega ei kehtestata ettevõtjale uusi sisulisi nõudeid.

### **Eelnõu § 1 punkt 6 – õnnetusest teavitamine (määruse nr 18 § 7)**

Muudatus ei ole seotud Seveso III direktiivi rikkumise menetlusega, vaid on seotud ettevõtjate halduskoormuse vähendamisega.

Muudetakse § 7 lõiget 2, kehtestades suurõnnetuse ohuga ettevõtte ja ohtliku ettevõtte käitajale kohustuse teavitada õnnetusest viivitamata üksnes ettevõtte territooriumil ja vahetus läheduses õnnetuse mõjupiirkonda jäävaid isikuid.

Kehtiva õiguse kohaselt peavad SOE ja OE käitajad õnnetuse korral teavitama kogu mõjupiirkonda jäävaid inimesi. Praktikas tähendab see olenevalt ettevõttes käideldavatest kemikaalidest ja võimalikest stsenaariumitest ning selle põhjal arvutuslikest ohuala suurustest kuni 4,5 kilomeetri raadiuses olevat piirkonda, mida aga reaalsuses tagada pole võimalik. Edaspidi on ettevõtjate kohustus õnnetusest teavitada sätestatud määruse tasandil ja sellega seotud töö lihtsustub. Muudatuse tulemusena peavad SOE ja OE käitajad õnnetusest teavitama oma territooriumil ja vahetus läheduses asuvaid isikuid ning laiemalt teavitab sellest Päästeamet (edaspidi *PäA*).

Praktikas tähendab see, et õnnetuse korral käivitab SOE või OE käitaja oma ohuteavituse süsteemi (sireenid, SMS-teavitus, telefonikõne vms) ning korraldab sellega oma territooriumil olevate isikute, muu hulgas ka naaberettevõtja (kui see ettevõtja võib vallandada doominoefekti) teavitamise ning seejärel helistab viivitamatult Häirekeskusele (määruse nr 18 § 7 lg 1 kohane kohustus). Võimaluse korral võiksid need tegevused toimuda paralleelselt või äärmisel juhul järjestikku. Häirekeskuse kaudu saab PäA esmase info ning reageerib sündmusele, minnes kohapeale, kus päästetööde juht teeb ettepaneku ja PäA riiklik kommunikatsiooni valve võtab vastu otsuse õnnetuse mõjupiirkonda jäävate isikute laiemaks teavitamiseks (isikute teavitamine, kes jäävad väljapoole ettevõtte territooriumi).

Muu hulgas selgitame, et regulatsioon on sõnastatud tehnoloogianeutraalselt ning ei seo teavitamiskohustuse täitmist konkreetse tehnilise lahenduse või süsteemiga. Säte on kohaldatav ka mehitamata gaasikäitistele, kui kohene õnnetusest teavitamine on tagatud.

Lisaks täpsustatakse muudatusettepanekuga, et väljaspool ettevõtte territooriumi õnnetuse mõjupiirkonda jäävaid isikuid teavitab PÄA. Kui varem pidi käitaja õnnetusest teavitama kogu mõjupiirkonda (isikuid, kes jäävad ohualasse), siis määruse muudatuse kohaselt tuleb edaspidi teavitada ettevõtte territooriumil ja vahetus läheduses õnnetuse mõjupiirkonda jäävaid isikuid. Väljaspool ettevõtte territooriumi õnnetuse mõjupiirkonda jäävaid isikuid teavitab PÄA.

Vahetu lähedus on SOE või OE territooriumiga piirnev maa-ala, sealhulgas hoonestus ja krundid, mis vahetult külgnevad ettevõttega. Vahetu lähedus sõltub käideldavatest kemikaalidest ja nende kogustest ning võib ettevõttepõhiselt erineda. Vahetu lähedus kujutab endast lähimat ala, kus inimesed, hooned või tegevused võivad esimesena olla mõjutatud ettevõtte võimalikust õnnetusest, arvestades nii otsest füüsilist kontakti kui ka mõjude leviku trajektoori. Vahetut lähedust tuleb vajadusel laiendada olukordades, kus õnnetusest tulenevad mõjud võivad levida ettevõtte lähiterritooriumist kaugemale, näiteks pilvena liikuvate ohtlike ainete, suitsu, soojuskiirguse või lööklaine korral. Sel juhul hõlmab vahetu lähedus ala, kus inimesed või objektid on esimesena ja kõige intensiivsemalt mõjutatud võimaliku õnnetuse tagajärgedest. Vahetut lähedust võib kitsendada juhul, kui riskianalüüsist või ohutusaruandest järeldub, et võimaliku õnnetuse mõjuala ei ulatu ettevõtte territooriumist väljapoole ning väliseid isikuid või objekte ei ole ohus.

Kriisiolukorras teavitamise korraldus on järgmine: ettevõtte territooriumil ning naabruses olevaid isikuid, ettevõtjaid ja asutusi teavitab käitaja, kuna tegemist on vahetu ohuga. Väljaspool ettevõtte territooriumi õnnetuse mõjupiirkonda jäävate isikute teavitamise korraldab PÄA, kasutades selleks vajadusel riiklikku ohuteavituse süsteemi EE-ALARM-i. HOSi § 12 lõike 2 alusel teavitab hädaolukorra lahendamist juhtiv asutus hädaolukorrast, selle ohust ja lahendamisest avalikkust ning korraldab asutustevahelist teabevahetust.

Ettepaneku kohaselt vähendatakse ettevõtjate halduskoormust, kuid oluline on, et igas sellises SOE-s või OE-s oleks võimaliku õnnetuse mõjupiirkonda jäävate isikute teavitamise korraldus läbi mõeldud, kokku lepitud ning toimiks tõrgeteta.

### **Eelnõu § 1 punkt 7 – õnnetusest teavitamine (määruse nr 18 § 7)**

Määruse nr 18 paragrahvi 7 täiendatakse lõigetega 3 ja 4, mille eesmärk on tagada, et ohuteavituse süsteemi saaks kohe kasutada ja et õnnetuse korral jõuaks teave kiiresti kõigi ohustatud isikuteni ning sireeniseadmete testimisest teatataks elanikele ette, vältides väärinfo levimist ja paanika tekkimist.

Lisatav lõige 3 annab ettevõtjale täpsemad suunised selle kohta, millest tuleb lähtuda ohuteavituse süsteemi valikul. Kehtivat määrust täpsustatakse sellega, et arvestada tuleb ka mõjupiirkonda jäävate inimeste arvu. Ohuteavituse süsteemi valimisel saab juhendada PÄA väljatöötatud juhendmaterjalist.

Lisatava lõike 4 kohaselt peab igasugune ohuteavituse süsteem olema aja- ja asjakohane ning kasutusvalmis. See tähendab, et süsteeme tuleb regulaarselt testida ning andmeid hoida ajakohasena (nt isikute ja ettevõtjate kontaktandmed). Testimisega saab kontrollida, kas ohuteavituse süsteem on piisav ja toimiv ning kas on tagatud kõikide õnnetuse mõjupiirkonda

jäävate inimeste teavitamine. Kui SOE või OE käitaja otsustab kasutada ohust teavitamiseks oma sireeniseadmeid, tuleb tagada sama moodi nagu riiklike sireeniseadmete puhul, et need on tehniliselt korras ja testitud. Vähemalt 10 päeva enne testimist tuleb sellest teavitada Häirekeskust ja kohaliku omavalitsuse üksust (edaspidi *KOV*), kes omakorda teavitab õnnetuse mõjupiirkonda jäävaid isikuid. Eelteavitus on vajalik, et vältida väärinfo levimist ja ülemäärase ärevuse tekitamist. Väärinfo levimine võib tekitada paanikat ja suurendada Häirekeskusesse helistajate hulka, mis omakorda võib põhjustada Häirekeskuse koormuse suurenemist, sealhulgas valeväljakutsete sagenemist. Mõistlik ette teatamise aeg võimaldab KOV-il paremini oma elanikke seadmete testimisest teavitada.

Käitaja peab testimisest teavitama ka Häirekeskust, kuna Häirekeskusel peab olema valmisolek anda elanikele asjakohast teavet, et vältida arusaamatusi või paanikat. Samuti peab olema valmis riigiinfo telefon 1247, kes hakkab testimiste ajal vastama elanike päringutele. Seega toetab Häirekeskuse teavitamine ohuteavituse süsteemi üldist toimivust ja elanike paremat informeeritust.

Siinkohal tuleb aga silmas pidada seda, et selline eelteavitus ei saa piirduda üksnes ettevõtte territooriumi ja selle vahetu lähedusega, vaid see peab hõlmama suuremat ala, et ka testimise mõjualas juhuslikult viibivad inimesed oleksid sellest teadlikud. Testimisega saab kontrollida, kas ohuteavituse süsteem on piisav ja toimiv ning kas on tagatud kõikide õnnetuse mõjupiirkonda jäävate inimeste teavitamine.

Kemikaaliseaduse § 22 lõike 5 kohaselt on suurõnnetuse ohuga ettevõtet käitava isikul kohustus vähemalt kord kolme aasta jooksul korraldada õppus hädaolukorra lahendamise plaani katsetamiseks. Sellise õppuse käigus tuleks katsetada ka ettevõtja võimekust korraldada mõju piirkonda jäävate isikute teavitamist (kui ettevõttes on kasutusel oma sireenisüsteem, tuleks katsetada ka seda).

**Eelnõu §-s 2** sätestatakse § 1 punktiga 7 tehtavatele muudatustele üleminekuaeg, et anda suurõnnetuse ohuga ettevõtete ja ohtlike ettevõtete käitajatele piisavalt aega uue nõudega harjuda ja sõlmida kokkulepped kohaliku omavalitsuse üksusega. Ülejäänud sätted jõustuvad üldises korras.

#### **4. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele**

Eelnõuga kavandatavate muudatustega vastatakse Seveso III direktiivi rikkumise menetluses tehtud etteheidetele Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2012/18/EL ülevõtmise kohta.

#### **5. Määruse mõjud**

Määruse muudatused, mis on seotud Seveso III direktiivi rikkumise menetlusega, on peamiselt tehnilised ja suurendavad õigusselgust, mitte ei kasvata ettevõtjate halduskoormust. Määruse muudatused ei avalda sotsiaalset, sealhulgas demograafilist mõju, mõju riigi julgeolekule ja välissuhetele, regionaalarengule ega elu- ja looduskeskkonnale.

Muudatused, mis on seotud õnnetusest teavitamisega, tugevdavad riigi ja ettevõtjate vahelist koostööd ning tagavad, et kõiki ohupiirkonnas viibivaid isikuid teavitatakse kiiresti ja usaldusväärselt.

### Mõju majandusele

Sihtrühm: 129 käitajat, mille 245 käitises (ohtlikus ja suurõnnetuse ohuga ettevõttes) käideldakse kemikaale. Eesti ettevõtjate koguarvuga võrreldes on sihtrühm väike.

Ettevõtjate halduskoormus võib mõningal määral suureneda seoses sellega, et oma sireeniseadmetega ettevõtjad peavad nüüdsest tegema tihedamat koostööd KOV-iga ja teavitama KOV-i seadme testimisest vähemalt 10 päeva ette. Halduskoormuse tasakaalustamiseks ei pea ettevõtjad enam õnnetuse korral teavitama kogu õnnetuse mõjupiirkonda jäävaid isikuid, vaid ainult oma territooriumil ja vahetus läheduses asuvaid isikuid, samas kui laiem teavitamine jääb PÄA ülesandeks.

### Mõju riigivalitsemisele

Sihtrühm: KOV-id

Kavandatavad muudatused toovad kaasa mõningase töökoormuse suurenemise, kuna ettevõtjad, kes kasutavad ohuteavituseks oma sireeniseadmeid, peavad nende testimisest teavitama KOV-i. See omakorda eeldab, et KOV teavitab sellest piirkonna elanikke, vältimaks väärinfo levikut ja paanika tekkimist. KOV peab tagama elanikele turvalise elukeskkonna, arvestades võimalikke ohte ja riske, ning kujundama selge korra, kuidas elanikke sireeniseadmete testimisest kõige tõhusamalt eelteavitada.

## **6. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulutused ja määruse rakendamise eeldatavad tulud**

Määruse rakendamisega ei kaasne riigieelarvele otseseid tulusid ega kulusid. Määrust rakendades peab KOV looma korra, kuidas oma elanikke sireeniseadmete testimisest teavitada, ning tagama info õigeaegse edastamise koostöös ettevõtjatega. Lisaks tuleb hoida ajakohasena teavitamiskanaleid ja vältida väärinfo levikut, et säilitada elanike turvatunne.

## **7. Määruse jõustumine**

Eelnõuga kavandatavad muudatused jõustuvad üldises korras. Erandina jõustuvad eelnõu § 1 punktiga 7 tehtavad muudatused 1. jaanuaril 2027. Teatav üleminekuperiood on vajalik selleks, et anda ettevõtjatele aega uue nõudega harjuda ja sõlmida kokkuleppeid KOV-iga.

## **8. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon**

Eelnõu esitati eelnõude infosüsteemi kaudu kooskõlastamiseks Siseministeeriumile, Kliimaministeeriumile ja Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile ning arvamuse andmiseks Eesti Linnade ja Valdade Liidule, Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile, PÄA-le, Eesti Kaubandus-Tööstuskojale, Eesti Gaasiliidule. Siseministeerium kooskõlastas eelnõu Päästeameti märkustega arvestamisel, Kliimaministeerium ning Regionaal- ja Põllumajandusministeerium kooskõlastasid eelnõu märkusteta. Eelnõu kohta esitasid arvamuse Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet, PÄA, Eesti Kaubandus-Tööstuskoda ja Eesti Gaasiliit. Vaikimisi kooskõlastasid Eesti Linnade ja Valdade Liit, Eesti Keemiatööstuse Liit, Eesti Transpordikütuste Ühing, Kiwa Estonia OÜ ja Tehnoaudit OÜ. Laekunud märkused ja nendega arvestamine on esitatud seletuskirja lisas.